

kpt. PhDr. Jakub Kufčák

Hrozby z východu a jihu jako katalyzátory obranné a bezpečnostní spolupráce V4

Threats from the East and the South as V4 Defence and Security Cooperation Catalysers

Vojenské rozhledy, 2015, roč. 24 (56), č. 4, s. 30–37, ISSN 1210-3292 (tištěná verze), ISSN 2336-2995 (on-line).
DOI: 10.3849/1210-3292.24.2015.04.030-037

Abstrakt:

Vývoj bezpečnostního prostředí v posledních dvou letech znamenal pro Evropu otevření zásadních bezpečnostních otázek, jako je reforma architektury NATO v reakci na novou ruskou avanturistickou politiku nebo složité hledání evropského řešení zesílené migrace, která je zatěžkávací zkouškou jak pro národní schopnosti, tak pro vzájemnou solidaritu. Přestože země Visegrádu nemají vždy identické zájmy, ukazuje V4, že může skrze spolupráci v oblasti obrany a bezpečnosti hrát nezanedbatelnou roli při reakci na tento vývoj. Ta je důležitá především pro udržení zájmu Polska jako jejího neformálního lídra. Změna vlády v Polsku znamená další zatěžkávací zkoušku pro koordinaci pozic V4 před plánovaným varšavským summitem NATO v roce 2016. Neúspěch této snahy by mohl vyústit v orientaci Polska na alternativní formáty spolupráce, ve kterých existuje podobnější hodnocení hrozby z východu, a upozadění alianční agendy v rámci Visegrádu. Úlohou českého předsednictví je proto praktický pokrok v již probíhajících projektech obranné spolupráce tak, aby Visegrád dokázal svou „přidanou hodnotu“.

Abstract:

Recent developments in security environment in the last two years re-opened crucial European debates such as the reform of the NATO architecture to address resurgent Russia to the East and as finding common European solution to migratory pressures that test both national capabilities and European solidarity. Even through the Visegrád countries do not always share common interests, the V4 manifests that it can play indispensable role in reaction to these developments. However, V4 still lacks actually proactive regional approach that would accommodate polish interests in order to keep informal leader Poland invested in this cooperation format. Polish elections mean one more challenging test for the V4 to coordinate positions before the crucial NATO Warsaw summit. Should this endeavor be unsuccessful, Poland could look to other formats that mirror its interests and threat perception more closely meaning that V4 would take a back seat with regard to NATO agenda. The task for the Czech V4 presidency is to produce practical results in ongoing ambitious project in defence cooperation so that is demonstrates the cooperation's 'added value.'

Klíčová slova:

Visegrád, Rusko, migrační krize, polské volby, obranná a bezpečnostní spolupráce, V4, bezpečnostní politika, NATO, bojová skupina EU.

Klíčová slova:

Visegrád, Russia, Migration Crisis, Polish Elections, Defence And Security Cooperation, V4, Security Policy, NATO, EU Battlegroup.

Úvod

Obranné a bezpečnostní spolupráci států Visegrádu byla v minulých letech věnována zesílená pozornost. Bylo tomu tak pravděpodobně i proto, že se s visegrádskou spoluprací spojovala často přehnaná očekávání rychlých a velkých výsledků. Nejviditelnější proto byly neúspěšné společné akviziční a modernizační projekty (nejnověji mobilní radary). Méně viditelné již byly aktivity směřující k harmonizaci obranného plánování a rozvoji společného výcviku a cvičení nebo snahy o rozvoj menších specifických schopností ve visegrádském rámci. Původním principem této spolupráce byla – v případě ČR, SR a Maďarska – snaha vyvážit snižující se vojenské rozpočty [1] a, v případě Polska, motivovat předchozí jmenovanou trojici států k posílení vlastních atrofujících vojenských schopností. [2]

S obrannou spoluprací jde v ruku v ruce pragmatické využívání průniků v bezpečnostní politice. Jednak v politice alianční, což se projevovalo společnými deklaracemi V4 před summitu NATO a např. koordinací pozic při aktualizaci strategického konceptu NATO v roce 2010 a nebo podporou politiky rozšiřování Aliance. A zadruhé v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) Evropské unie. Do SBOP patří i dosud možná paradoxně nejviditelnější společný visegrádský projekt, kterým se stala visegrádská bojová skupina EU (V4 EU BG). Ta přes zjevné nedostatky v oblasti (ne)nasaditelnosti plní v rámci visegrádské obranné a bezpečnostní spolupráce úlohu jediného dlouhodobého prostředku pro rozvinutí vzájemné spolupráce. [3]

Vývoj bezpečnostního prostředí v okolí Evropy v posledních dvou letech dnes vyvolává otázku, jak se visegrádská spolupráce přizpůsobí probíhajícím adaptačním procesům v rámci NATO i EU za situace, kdy zesílené hrozby odkryly dosud ne zcela zjevnou skutečnost – různé hodnocení závažnosti vzniklých vnějších hrozeb. V zásadě totiž panuje přesvědčení, že bez zásadní shody v hodnocení hrozeb v jednotlivých hlavních městech států Visegrádu, si lze pouze stěží představit vznik vzájemných závislostí, jejichž vznik úzce souvisí s možnými úspěchy v obranné spolupráci.

Zachová si spolupráce V4 svůj význam nebo ustoupí do pozadí jiným formátům spolupráce? Tento článek se pokusí vyjádřit k aktuálnímu vývoji obranné a bezpečnostní spolupráce visegrádských států právě v kontextu vnějšího bezpečnostního prostředí, ale také s ohledem na vnitropolitický vývoj v zemi neformálního lídra skupiny – Polska. Podrobnější pohled bude článek také věnovat od července probíhajícímu českému předsednictví V4 (V4 CZ PRES), jehož dynamika bude důležitá pro další vývoj visegrádské spolupráce i s ohledem na plánovaný summit NATO ve Varšavě a navazující polské předsednictví V4.

1.1 Vnější katalyzátory obranné a bezpečnostní spolupráce V4 v letech 2014–2015

Anexe ukrajinského Krymu v březnu 2014, trvající podpora separatistů na východní Ukrajině a zesílená vojenská aktivita Ruska v Baltském a Černém moři či Arktidě signalizují, že nasazení ruské armády (po konfliktu s Gruzii v roce 2008) nyní může přicházet v úvahu i v západním směru. Tento návrat války jako instrumentu řešení zahraničněpolitických problémů na evropský kontinent byl pro zbytek Evropy nepřijemným probuzením z 25 let trvajícího období, kdy byla velká válka na kontinentu prakticky nemyslitelná. Zdá se navíc, že ruským strategickým cílem je snaha o revizi evropské bezpečnostní architektury (EU i NATO) skrze komplexní využití dostupných prostředků někdy nazývaných jako hybridní válka, jakkoliv ta v praxi po krymském úspěchu fatálně selhala na východní Ukrajině.

Tento vývoj na východ od střední Evropy aktivizoval zejména tradičně obezřetnou polskou bezpečnostní politiku. Polsko se v rámci NATO stalo hlavním a nejvýznamnějším advokátem na posunutí alianční architektury (čti základny) z Německa na území své i dalších východních členů Aliance. Summit NATO ve Walesu v září 2014 sice pomohl vyjasnit situaci a vyprodukoval konsenzuální *Plán akční připravenosti (Readiness Action Plan – RAP)*, [4] ale již tehdy bylo zřejmé, že případná diskuze nad dalšími kroky nad rámec tohoto plánu bude, minimálně krátkodobě, kvůli neshodám v rámci Visegrádu upozaděna.

Jestliže před summitem NATO v Chicagu v roce 2012 měla společná deklarace V4 více než dvě strany a vyjadřovala se k daleko více aliančním tématům, [5] z v červnu 2014 vydaného společného prohlášení v oblasti obranné a bezpečnostní spolupráce se k summitu ve Walesu vztahoval pouze text v rozsahu jednoho odstavce, ve kterém se státy Visegrádu tradičně přihlásily k závazku vydávat na obranu 2 % HDP. [6] To, že kompromis z Walesu tvoří v tomto směru nejmenší společný jmenovatel, se pak nepřímo potvrdilo i na vystoupení premiérů V4 na bratislavské konferenci GLOBSEC v červnu 2015, na které se této problematice obloukem vyhnuli. [7]

K této východní hrozbě přibyla navíc delší dobu ignorovaná eroze státního uspořádání na Blízkém východě trvající zhruba od roku 2011 (ale visící ve vzduchu již od druhé americké invaze do Iráku v roce 2003) a eskalovaná brutální občanskou válkou v Sýrii, ze které se v podstatě stal zástupný konflikt. Neschopnost zvětškovou hrubou silou řešit konflikty v arabském světě a na geopolitické křižovatce s velkým počtem zainteresovaných aktérů včetně aliančního Turecka, wahabistické Saúdské Arábie či šíitského Íránu se, zdá se, stává normálním stavem. USA i Evropě chybí po zkušenostech z Afghánistánem a Libye odhodlání k dalšímu dlouhodobému angažování se na rekonstrukci států, která je nezbytná pro úspěch stabilizace již rozvrácených území.

Bylo to až vyhrocení migrační krize v roce 2015 a snahy o řešení problému na evropské úrovni, které paradoxně pomohly otevřít prostor pro aktivitu Visegrádu při odporu proti trvalému redistribučnímu mechanismu v rámci azylové politiky a při pomoci Maďarsku v jeho snaze zabezpečit schengenskou hranici se Srbskem. Přestože je uzavírání hranic pouze bezprostředním a krátkodobým řešením tohoto problému, V4 vysláním vojáků, policistů a techniky nepochybně demonstrovala vnitřní solidaritu. Společná deklarace [8] k migrační krizi z poloviny října 2015 navíc správně akcentuje pomoc třetím zemím, na druhou stranu podceňuje nutnost reformy dublinského systému, bez které

hrozí při pokračování trendu uzavírání hranic přenesení hlavního břímě problému na křehké balkánské státy. [9]

Obecně lze konstatovat, že skončilo období trvající zhruba od roku 2005, kdy státy visegrádské trojky (bez Polska) mohly bez obav vyplácet z obranných rozpočtů „mírovou dividendu“ a ignorovat atrofující vojenské schopnosti s poukazem na účast v zahraničních misích. V současnosti čelí (střední) Evropa nevypočitatelné politice konvenčně silného, ale vnitropoliticky křehkého ruského státu, zatímco na jižní periferii se naopak odpovědných a legitimních státních aktérů nedostává.

NATO se musí adaptovat na novou situaci na východě a nalézt kompromis v probíhající debatě mezi „ujišťovateli“, pro které je *Akční plán připravenosti (RAP)* z Walesu uspokojivou odpovědí na ruský avanturismus, a „odstrašovatelé“, kteří žádají dalekosáhlejší změnu aliančního postoje a politiky odstrašování. Zároveň je v ohrožení jeden z pilířů EU – Schengenská dohoda – a neochota shodnout se na obtížné reformě systému zásadně nabourává pracně vybudovanou důvěru mezi státy EU ale i na Balkánském poloostrově.

1.2. Předpokládané dopady polského volebního roku 2015

Změna vlády ve Varšavě na podzim 2015 klade před visegrádskou spoluprací další nároky než dosud známé *Achillovy paty*. [10] Znatelné je pokračování trendu polské alianční politiky, ve které lze pozorovat posilování orientace na skupinu států vnímající podobně urgentně východní hrozbu. Tzv. formát *Newport plus* odkazuje na státy (Polsko, Baltské státy, Rumunsko a Bulharsko), které mají za cíl prosadit umístění stálých základů NATO na svém území jako odstrašujícího prostředku vůči Rusku a napravení archaického rozložení aliančních základů, které nereflektuje východní rozšíření NATO po konci studené války. Mini summit devíti východních členů NATO svolaný polským a rumunským prezidentem na 4. listopad 2015 do Bukurešti byl toho dokladem.

Ze summitu vzešla deklaráce žádá silnější alianční přítomnost ve východní části Aliance a slouží v podstatě jako razantní startovací výstřel pro vnitroalianční diskuzi, která vyvrcholí na varšavském summitu. Samotné bukurešťské setkání ukázalo, že region středovýchodní Evropy díky dostředivému působení evropské bezpečnostní architektury může prezentovat společný postoj. Výsledky této snahy se ale budou odvíjet od přijatelnosti tohoto požadavku pro ostatní členy Aliance. O to viditelnější bude kontrast mezi vznášenými požadavky o solidaritu uvnitř NATO a její absencí v případě řešení migrační krize. Že v obou případech je klíčovou zemí Německo, není třeba nikterak zdůrazňovat. [11]

Zesílený regionální přístup k obraně bude navíc nově doplňovat polský *Regionální program bezpečnostní asistence*, vyhlášený ještě před parlamentními volbami na počátku října 2015. Ten je zaměřený na podporu vyzbrojování východních členských zemí NATO (včetně těch visegrádských) poskytováním půjček na vojenské akvizice produktů polských zbrojovek. [12] Polská pozice se tak, zdá se, může dále vzdalovat od zbylé visegrádské trojice nejen s ohledem na problematiku aliančních základů, ale také s ohledem na podporu státem konsolidovaného domácího zbrojního průmyslu, který v důsledku trvale vysokých výdajů na obranu a strategickému rozvoji v posledních deseti letech značně pokročil. Podrobněji k tomuto problému a možnostem řešení např. zde [13].

V neposlední řadě je také pravděpodobná větší rezervovanost Varšavy vůči SBOP Evropské unie a potažmo jejímu instrumentu, bojové skupině EU. Zde ale zásadnímu dopadu brání již domluvená, v pořadí druhá, visegrádská bojová skupina, plánovaná na rok 2019 opět pod vedením Polska. V zásadě se tak Polsko po volbách přiblíží k pozicím ČR, SR a Maďarska pouze s pohledem na postoj k aktuální migrační krizi. Pokud regionální ambice nové polské vlády a prezidenta přerostou jejich ochotu hledat kompromisní střední cestu, bude to mít před varšavským summitem plánovaným na polovinu roku 2016 závažné důsledky pro české předsednictví V4, které koordinací priorit obou předsednictví věnovalo velkou energii.

2. České předsednictví V4 – V4 EU PRES (červenec 2015 – červen 2016)

Česko převzalo předsednickou štafetu po spíše neutrálně hodnoceném slovenském předsednictví, které přijalo pouze jeden strategický dokument (důležitou *Společnou výcvikovou strategii zemí V4*) a které takřka na konci předsednictví znovu oživilo projekt „společného nebe“ – původní vyjednávání přeshraničních dohod mezi jednotlivými státy Visegrádu však bylo původně započato již před celými čtyřmi roky a před dvěma roky bylo na českou iniciativu resuscitováno. [14]

ČR zvolila jako předsednické motto „V 4 Trust“ neboli „společná důvěra“, která v sobě odráží cíl i prostředek visegrádské spolupráce. [15] Hlavní cíle předsednictví v oblasti bezpečnostní a obranné spolupráce ale zůstaly zachovány:

- Pokračování v přípravách visegrádské bojové skupiny EU.
- Projekt vybudování permanentní modulární vojenské struktury V4 EU BG.
- Implementace *Akčního plánu připravenosti* ze summitu ve Walesu.

Oživení nových struktur obranné spolupráce, jejichž základy byly položeny během maďarského předsednictví (červenec 2013 – červen 2014). [16]

Vedoucím principem českého předsednictví pak je udržení zájmu Polska na visegrádské spolupráci. I z toho důvodu ČR s Polskem intenzivně koordinovalo priority svého a následujícího polského předsednictví. Podle Jireše je pro přežití V4 zcela zásadní její příspěvek k implementaci *Akčního plánu připravenosti* jako prostředku pro posílení obrany Pobaltí proti potenciálnímu ruskému „hybridnímu“ útoku. [17]

Tuto snahu, přinejmenším v politické rovině, lehce vykojila změna vládnoucí strany v Polsku. ČR navíc nebyla schopna pružně zareagovat na listopadový bukurešťský mini summit devíti východních členů Aliance, iniciovaný polským a rumunským prezidentem. K devíti prezidentům se v rumunské metropoli totiž připojil předseda parlamentu Jan Hamáček, což ilustrovalo, že postoj ČR se více než ohroženým členům východního křídla Aliance dlouhodobě blíží opatrné pozici Německa. Zda tento fakt bude pro jeden z dalších cílů V4 CZ PRES, [18] přípravu „ambiciózního“ textu společné deklarace V4 před Varšavským summitem NATO, pozitivní, ve smyslu přiblížení výsledné visegrádské pozice k tě celoalianční, nebo naopak dojde k dalšímu upozadění tohoto rozměru bezpečnostní spolupráce V4, bude záviset na praktických výsledcích v mezidobí.

Těžko však v takřka polovině předsednictví předvídat, zda praktická spolupráce po hlavních liniích předestřených výše přinese kýžené výsledky. Hlavní devizou

úspěšného předsednictví bude spíše dotažení rozpracovaných projektů. Jak vytvoření permanentní visegrádské vojenské struktury, tak i rozvoj projektu „společného nebe“ jsou více než dostatečně ambiciózními cíli. Inicie další projektů, viz srovnání prioritních oblastí v tabulce č. 1, by v současné době byla spíše kontraproduktivní. České předsednictví přesto přišlo s iniciativou důležitou z hlediska zbrojního průmyslu: Spoluprací V4 při revizi směrnic obranného balíčku EU.

Tabulka č. 1: Změna prioritních oblastí rozvoje obranné spolupráce 2013 a 2015

Prioritní oblasti rozvoje schopností dle prohlášení ze setkání ministrů obrany V4 v Bruselu (červen 2013)	Prioritní oblasti dle prohlášení ze setkání ministrů obrany V4 v Tomášově (duben 2015)
pokročilé bojové vozidlo	výcvik a cvičení
munice	společná skupina logistické podpory
výbava vojáka	CBRN
systemy proti nástražným výbušninám	letečtí návodčí
bezosádkové systemy a systemy velení a C4ISR	taktický trénink speciálních operací
	pokročilé bojové vozidlo

Závěr

Přes často chaotický rozvoj obranné a bezpečnostní spolupráce visegrádských států, manifestovaný často rychlou změnou priorit spolupráce, patří V4 k důležitému fóru pro koordinaci společných pozic k aktuálním otázkám evropské bezpečnosti jak v NATO, tak v Evropské unii. Nejaktuálnější vývoj vnějšího bezpečnostního prostředí v podobě nevypočitatelné politiky konvenčně silného, ale vnitropoliticky křehkého ruského státu a zesilování migračních proudů v důsledku eroze státnosti na blízkém východě odkryly, že státy Visegrádu nemají vždy identické zájmy, ale přesto dokáží v řadě témat spolupracovat. K tomu přispívá i neformální charakter Visegrádu, který umožňuje kontroverzní témata upozadit a zahrnout do kolony, kde V4 „umí nesouhlasit“. [19]

Visegrád ukazuje, že se mu daří hrát nezanedbatelnou roli při adaptaci NATO, jakkoliv prvotní impuls pro směr řečené adaptace nepochází zevnitř Visegrádu, který sám je v této otázce rozdělen. Také v rámci migrační krize hraje V4 spíše roli reaktivního charakteru, která cílí na krátkodobá řešení velmi komplexního problému a která riskuje zhoršení vztahů s balkánskými partnery. Visegrád je tedy více než jen součtem jeho částí, ale chybí mu další kvalitativní krok ke skutečně proaktivní politice, která by přispívala k rovnoměrnému rozložení břemen souvisejících s geografickou blízkostí či vzdáleností bezpečnostních hrozeb.

Právě regionální bezpečnostní politika Polska vlastně cílí na proaktivní přístup k další adaptaci NATO a Polsko se tak může dále vzdalovat od zbylé visegrádské trojice. Pokud regionální ambice nové polské vlády a prezidenta přerostou jejich ochotu hledat kompromisní střední cestu, bude to mít před varšavským summitem NATO plánovaným na polovinu roku 2016 závažné důsledky, neboť v případě klíčového národního zájmu, kterým pro Polsko reforma alianční architektury je, hledá Polsko alternativní formáty pro koordinaci a prosazení svých priorit, potenciálně i na úkor V4.

České předsednictví v tomto ohledu prozatím spíše vyčkává a orientuje se na praktickou spolupráci v rámci aktuálních projektů obranné spolupráce, která tak prozatím pokračuje svým vlastním tempem nehledě na aktuální hrozby. Bez hlubšího souznění bezpečnostních politik zemí V4 však nelze do budoucna očekávat, že dojde k prohlubování spolupráce v oblasti obrany, která krátkodobě vyžaduje nejen více energie, ale také financí. Jedinou cestou pro dlouhodobý úspěch je přistupování k otázkám, které jsou pro ostatní aktéry spolupráce zásadní, se stejnou vážností. V případě migrační problematiky se to V4 již částečně daří. Pro ČR to ale navíc znamená nutnost opustit svou komfortní zónu jako „nefrontového“ státu Aliance. Přičlenění 7. mechanizované brigády k multinárodnímu centru NATO ve Štětíně [20] nad rámec vojenských plánovačů, např. jako součást polské divize, by jako signál spojencům odpovídalo nové bezpečnostní situaci.

Poznámky k textu a použitá literatura

- [1] JIREŠ, Jan. Visegrad defence cooperation after Crimea and Donbas: The moment of truth? In: BÁTORA, Jozef. *Regional Defence Cooperation: Lessons from Norden and Visegrad*. Bratislava: Institute of European Studies and International Relations, March 2015, str. 10–12, cit. s. 11.
- [2] RIEKER, Pernille, TERLIKOWSKI, Marcin. *The Limits and Achievements of Regional Governance in Security: NORDEFCO and the V4*. PISM, August 2015. Dostupné z: https://www.pism.pl/files/?id_plik=20209, cit. s. 7.
- [3] Nutno dodat, že právě časté neúspěchy společných projektů v minulosti – např. modernizace společné výzbroje bývalé varšavské smlouvy – učinila z V4 EU BG vlajkový projekt V4 v oblasti obrany.
- [4] *NATO's Readiness Action Plan* [on-line]. NATO Fact Sheet, February 2015. Dostupné z: http://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2015_02/20150205_1502-Factsheet-RAP-en.pdf.
- [5] *Declaration of the Visegrad Group "Responsibility for a Strong NATO"* [on-line]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/file/805629/V4_Declaration_NATO.pdf.
- [6] *Budapest Declaration of the Visegrad Group Heads of Government on the New Opening in V4 Defence Cooperation* [on-line]. Dostupné z: <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2014/budapest-declaration-of>.
- [7] KUFČÁK, Jakub. Sobotka kapitánem střední Evropy. *Hospodářské noviny*, 2.7.2015.
- [8] *V4 Declaration on the Migration Crisis* [on-line]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/representation_brussels/en/news_and_media/v4_declaration_on_the_migration_crisis.html.
- [9] TSCHERNEVA, Vessela, WESSLAU, Fredrik. *Refugee road to nowhere: the Western Balkans* [on-line]. European Council on Foreign Relations, 30. 10. 2015, dostupné z: http://www.ecfr.eu/article/commentary_refugee_road_to_nowhere_the_western_balkans4089.
- [10] Jako např. různá ochota investovat do spolupráce politický kapitál v závislosti na vnitropolitickém kalkulu, chaotické střídání priorit agendy spolupráce podle střídajících se národních priorit, neschopnost dostatečně synchronizovat obranné plánování či problematiku kompatibilita zájmů zbrojních průmyslů.
- [11] KOŘAN, Michal. Bukurešťský minisummit NATO aneb jak se „východní křídlo“ tvářilo, že vlastně není východní křídlo [on-line]. *Natoaktual.cz*, 17. 11. 2015. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/bukurestsky-minisummit-nato-aneb-jak-se-vychodni-kridlo-tvarilo-ze-vlastne-neni-vychodni-kridlo-izs-na-analyzy.aspx?c=A151117_175300_na_analyzy_m02.
- [12] ADAMOWSKI, Jaroslav. Poland Launches Effort To Help Arm E. *European Allies* [on-line]. *Defensenews.com*. Dostupné z: <http://www.defensenews.com/story/defense/policybudget/budget/2015/10/04/poland-launches-effort-help-arm-e-european-allies/73148772/>.
- [13] MAJER, Marian (ed.) *DAV4 III Expert Group Report: From bullets to supersonics: V4 on the brink of industrial cooperation* [on-line]. CEPI, 8. 5. 2015. Dostupné z: <http://www.cepolicy.org/publications/dav4-iii-expert-group-report-bullets-supersonics-v4-brink-industrial-cooperation>.
- [14] BIBEN, Martin. Americké stíhačky doletí i na české nebe, plánuje to nový projekt. *iDnes.cz*, 3. 6. 2015. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/americke-stihacky-cesky-vzdušny-prostor-projekt-spolecne-nebe-visegradska-ctyrka-gkk-domaci.aspx?c=A150602_184713_domaci_aba.
- [15] DENKOVÁ, Adéla, DOSTÁL, Vít, KRULIŠ, Kryštof, KUFČÁK, Jakub. *K budování společné důvěry – doporučení českému předsednictví ve Visegrádské skupině* [on-line]. AMO, červenec 2015. Dostupné z: http://www.amo.cz/download.php?group=produkty1_soubory&id=704.

- [16] http://www.amo.cz/editor/image/produkty1_soubory/amocz_bp-2014-07.pdf
- [17] Op. cit., viz [1], cit. s. 11
- [18] Program českého předsednictví ve Visegrádské skupině v letech 2015–2016. MZV ČR, 2015. Dostupné z: http://www.mzv.cz/public/93/bd/c9/1534795_1336641_program_V4_e_brozura_A4_CZ.pdf, cit s. 11.
- [19] KOŘAN Michal. The Visegrad Group on the Threshold of Its Third Decade: A Central European Hub? In: ŠABIČ, Zlatko, DRULÁK, Petr (eds). *Regional and International Relations of Central Europe*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2012, s. 205.
- [20] Toto velitelství, dosud jediné na území východních členů aliance, bylo totiž na summitu ve Walesu určeno jako základní kámen pro plánování kolektivní obrany v rámci článku 5.

Kvalitní příprava a výcvik vojsk jsou mojí druhou prioritou. Její splnění povede ke zdokonalení schopností jednotek plnit stanovené úkoly jak na teritoriu ČR, tak i v rámci našich aliančních závazků. Posílíme celý cyklus přípravy od základního výcviku jednotlivce až po účast našich jednotek a útvarů na společných mezinárodních cvičeních. Velitelství výcviku – Vojenská akademie musí být centrem nejen základní přípravy, ale i odborné a speciální přípravy a kariérového vzdělávání vojáků. Také Univerzita obrany musí více provázat přípravu důstojnického sboru s potřebami Armády České republiky.

Pro pozemní a vzdušné síly je, kromě plnění úkolů na území ČR, nadále prvořadě pokračovat v přípravě do zahraničních operací a v afilaci jednotek a útvarů. U pozemních sil kladu důraz na cvičení EUROPEAN SPIRIT 2016, které bude certifikačním cvičením evropské battlegroupy pod německým velením, v rámci vzdušných sil na součinnostní cvičení JAWTEX 2016 a v České republice organizované mezinárodní cvičení AMPLE STRIKE. Pro speciální síly bude stěžejní cvičení Immediate Response Force DEPLOYEX.

Třetí prioritou je optimalizace systému velení a řízení na strategicko-operační úrovni, která povede ke zvýšení efektivity, interoperability a kompatibility na všech stupních velení a řízení. Centrem naší pozornosti bude i rozvoj speciálních sil, mimo současných schopností se zaměříme na informační operace a leteckou podporu speciálních operací

Mou poslední - čtvrtou prioritou - je postupnými kroky vytvořit podmínky pro efektivní a účinnou výstavbu a rozvoj sil. Musíme zajistit vyšší a dlouhodobou unifikaci výzbroje a také efektivní nastavení procesů plánování a pořizování materiálu a služeb dle operačních a aliančních standardů. Daří se doplňování moderních ručních zbraní a po delší době se podařilo dokončit i několik zakázek v oblasti výstroje a vybavení jednotlivce. V tomto procesu budeme intenzivně pokračovat. Jasným vodítkem v tomto směru je Koncepce výstavby Armády ČR přijatá Bezpečnostní radou státu a nyní připravená k projednání ve vládě. V souladu s ní budou v roce 2016 zahájeny plánované změny a administrativní přípravy velkých projektů, ať již hovoříme o pořizování víceúčelových vrtulníků, přezbrojení 7. mechanizované brigády, nákupu nového děla, mobilní radiolokační techniky či řady dalších sice menších, ale s ohledem na vzájemnou provázanost neméně významných projektů.

*Z projevu náčelníka Generálního štábu AČR
na velitelském shromáždění v Praze, dne 24. 11. 2015*

Převzato z <http://www.acr.army.cz/>